

А.І. Шульган, магістрант, V курс, гр. ОАМ–22
 Науковий керівник – д.е.н., доц. Т.А. Бутинець
 Житомирський державний технологічний університет

МЕХАНІЗМ СПРАВЛІННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Механізм справляння податку на додану вартість (далі – ПДВ) являє собою сукупність методів, форм та принципів його застосування, а саме: визначення об’єкта, бази оподаткування та ставки податку, методів розрахунку податкового зобов’язання та податкового кредиту, порядок розрахунку суми ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету та суми, що підлягає відшкодуванню з бюджету.

Основна роль ПДВ проявляється через фіскальну функцію, яка забезпечує мобілізацію фінансових ресурсів до Державного бюджету України (рис. 1).

Рис. 1. Загальна характеристика ПДВ

Отже, ПДВ – один із основних податків, який забезпечує наповненість грошовими коштами Державний бюджет України.

Слід звернути увагу, що варіант обчислення ПДВ, який застосовується в Україні, допускає оподаткування перенесеної вартості, а також подвійне оподаткування. Це зумовлено тим, що ставки ПДВ встановлюються на оподаткований оборот, який включає вартість матеріальних витрат (перенесену вартість), а також попередньо включені у вартість товарів (робіт, послуг) податки. Практика оподаткування доданої вартості в Україні свідчить про досить напружену ситуацію в даному сегменті податкових відносин, адже ефективна ставка ПДВ набагато менше номінальної, що зумовлено недосконалістю сучасного механізму розрахунку податкових зобов’язань, наявністю численних і не

завжди економічно обґрунтованих пільг. Особливо гострими та невирішеними проблемами є своєчасне відшкодування ПДВ, а для експортно-орієнтованих виробників, наявність можливостей використання ПДВ для приховування реальних доходів.

Отже, дослідивши механізм справляння ПДВ вважаємо за доцільне запропонувати напрями вдосконалення механізму справляння ПДВ:

- спростити механізм справляння податку на додану вартість, а саме – виключити з бази оподаткування інші податки і збори та обов'язкові платежі;
- змінити дату виникнення податкового зобов'язання і відповідно податкового кредиту;
- посилити контроль за здійсненням відшкодування ПДВ з бюджету;
- обмежити перелік пільг, залишити тільки пільги, що стосуються предметів першої необхідності.

Вдосконалення механізму справляння ПДВ дозволить забезпечити повноту та своєчасність надходження до бюджету, мінімізує можливість для зловживань, ухилень від сплати та незаконного отримання бюджетного відшкодування.

Враховуючи зазначене вище, основною проблемою справляння ПДВ є відсутність визначеного дієвого механізму, який би забезпечував повернення ПДВ, яке було надміру сплачене. Тому необхідно створити такий механізм, який буде забезпечувати повернення надміру сплаченої суми ПДВ, а також посилити контроль над даною процедурою. Подальші дослідження мають бути спрямовані на вирішення окреслених проблемних питань.